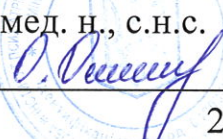

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ПСИХІАТРІЇ, СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА МОНІТОРИНГУ НАРКОТИКІВ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішенням Вченої ради
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»
від 29.06.2023р., протокол № 5

Голова Вченої ради
заступник генерального директора з
наукової роботи та освітньої діяльності
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»,
д. мед. н., с.н.с.

Оксана ОЛІЙНИК
29.06.2023р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХІАТРІЯ»**

Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина
(код та найменування спеціальності)

Київ – 2023

Передмова

Розроблено проектною групою співробітників Державної установи «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України» (ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України»).

Затверджено вченою радою ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України» (протокол № 5 від 29 червня 2023 р.).

Розробники:

Шум Сергій Сергійович – кандидат медичних наук, генеральний директор ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Олійник Оксана Петрівна – доктор медичних наук, старший науковий співробітник, заступниця генерального директора з наукової роботи та освітньої діяльності ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Каніщев Андрій Вячеславович – кандидат медичних наук, завідувач відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Марценковський Ігор Анатолійович – член проектної групи, кандидат медичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Марценковська Інна Іванівна – член проектної групи, кандидат медичних наук, старший дослідник, начальник клініки дитячої та підліткової психіатрії, провідний науковий співробітник відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Здорик Ірина Федорівна – кандидат медичних наук, лікар поліклініки, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Костюченко Наталія Вікторівна - кандидат медичних наук, завідувач відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Лихолат Вікторія Ігорівна - доктор філософії, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Осуховська Олена Сергіївна - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Суховій Олексій Олексійович - начальник центру організації та стандартизації психіатричної допомоги ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Хаустова Олена Олександрівна - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Радзевілова Александра Володимирівна - кандидат психологічних наук, провідний науковий співробітник відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Ревенок Олександр Анатолійович - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Синіцька Тетяна Віталіївна - кандидат психологічних наук, вчений секретар ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України».

Навчальний план та програма нормативно дисципліни «Психіатрія» є обов'язковою частиною підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Психіатрія» ДУ «ІПСЕМН МОЗ України», а також відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»; наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
нормативної навчальної дисципліни
«Психіатрія»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 15 кредитів (450 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Кредитів ЄКТС	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота
				лекції	семінари	практика	всього	
1.	Законодавчі, медико-правові та етичні основи психіатрії	1	28	2	2	4	8	20
2.	Загальна психопатологія	1	36	2	6	8	16	20
3.	Деменція: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	4	4	10	20
4.	Органічні психічні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	4	4	10	20
5.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	32	2	4	6	12	20
6.	Шизофренія: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	2	6	10	20
7.	Шизотипові та інші маячні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення,	1	28	2	2	4	8	20

	психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.							
8.	Афективні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	4	4	10	20
9.	Біполярний афективний розлад: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	28	2	2	4	8	20
10	Невротичні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	4	4	10	20
11	Психічні стресогенні розлади і порушення: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	32	2	4	6	12	20
12	Соматоформні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	30	2	4	4	10	20
13	Розлади особистості: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	28	2	2	4	8	20
14	Розумова відсталість: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.	1	28	2	2	4	8	20
15	Невідкладна психіатрія	1	30	2	4	4	10	20
	Іспит							
Разом		15	450	30	50	70	150	300

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«Психіатрія»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 15 кредитів (450 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Перелік спеціалізовано-професійних компетентностей з судової психіатрії та судово-психіатричної експертизи
1.	<i>Законодавчі, медико-правові та етичні основи психіатрії</i>	– Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини, насамперед, психіатрії, у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в судовій психіатрії.
1.1.	Закон України "Про психіатричну допомогу", цивільне, кримінальне, процесуальне законодавство в частині медичної діяльності, насамперед, психіатрії.	– Здатність відокремлювати структурні елементи, які складають теоретичну, емпіричну та доказову основу судово-експертної діяльності.
1.2.	Міжнародні діагностичні критерії психічних розладів: МКХ, DSM.	– Здатність виділити та зафіксувати провідний синдром, визначити його тяжкість; шляхом співставлення зі стандартами, використовуючи дані експертного обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, встановити діагноз психічного розладу.
1.3.	Законодавчі основи лікарської таємниці	– Здатність використовуючи нозологічний або синдромальний діагноз, дані експертного, лабораторного та інструментального обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, прийняти експертне рішення.
1.4.	Етичні засади психіатрії. Запобігання стигматизації, дискримінації.	– Здатність забезпечити сучасну психіатричну допомогу особам з психічними розладами відповідно до клінічних настанов, протоколів, стандартів психіатричної допомоги.
1.5.	Усвідомлена згода на психіатричну допомогу для дітей та дорослих.	– Здатність виявляти та запобігати суспільній небезпеці осіб з психічними розладами; обґрунтувати необхідність
1.6.	Законодавчі основи недобровільної психіатрії: примусові заходи медичного характеру; недобровільна госпіталізація; фіксація.	
1.7.	Безперервний професійний розвиток лікаря психіатра	
1.8.	Конфліктні ситуації та судові спори в практичній діяльності лікаря психіатра	
2.	<i>Загальна психопатологія</i>	
2.1.	Поняття: симптому, синдрому, нозології; попереднього, вірогідного, тимчасового та остаточного психіатричного діагнозу; психічні розлади та психічні порушення.	
2.2.	Маячні синдроми	

2.3.	Галюцинаторні синдроми	застосування примусових заходів медичного характеру.	
2.4.	Афективні синдроми		
2.5.	Розлади свідомості		
2.6.	Органічні синдроми (астенічні, амнестичні) та деменція		
2.7.	Судомні синдроми		
2.8.	Кататонічні синдроми		
2.9.	Неврозоподібні синдроми		
2.10.	Психопатоподібні синдроми		
3.	<i>Деменція: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.</i>		<p>– Здатність прогнозувати науково обґрунтовані підходи до реформування системи охорони здоров'я, організувати та забезпечувати процеси управлінської діяльності з урахуванням процесів реформування галузі, насамперед у судово-психіатричній діяльності.</p> <p>– Здатність на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища (факторів), використовуючи існуючі методи, в межах первинного рівня медичної допомоги населенню здійснювати освітньо-профілактичні заходи, спрямовані на збереження ментального здоров'я, раннього виявлення та адекватного лікування психічних розладів.</p> <p>– Здатність виявляти та запобігати суспільній небезпеці осіб з психічними розладами шляхом надання добровільної або недобровільної психіатричної допомоги (відповідно до законодавчих підстав і в порядку передбаченому Законом України "Про психіатричну допомогу")</p> <p>– Здатність до проведення медико-соціальної експертизи працездатності у різних категорій пацієнтів з психічними розладами згідно з Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).</p> <p>– Здатність до планування і проведення специфічних психіатричних оглядів різних категорій осіб з дотриманням їх конституційних прав та знанням юридичних підстав таких оглядів.</p>
3.1.	Деменція: класифікація, етіологія, патогенез.		
3.2.	Деменція як окрема нозологія і синдром при іншій патології.		
3.3.	Псевдодеменція.		
3.4.	Діагностичні критерії деменції. Основні і допоміжні ознаки деменції. Діагностичні шкали.		
3.5.	Психосоціальна допомога пацієнту з деменцією та його родині / доглядачам		
3.6.	Психофармакологія деменції		
3.7.	Медико-соціальна експертиза деменції		
3.8.	Судово-психіатрична експертиза деменції		
4.	<i>Органічні психічні розлади: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.</i>		
4.1.	Органічні психічні розлади: класифікація, етіологія, патогенез.		
4.2.	Діагностичні критерії органічних психічних розладів. Діагностичні шкали.		
4.3.	Органічний амнестичний синдром		
4.4.	Органічний делірій		
4.5.	Органічні психотичні розлади (органічний галюциноз, параноїд, кататонічні розлади)		
4.6.	Органічні непсихотичні розлади (когнітивні, афективні, астенічні, дисоціативні, органічні розлади особистості)		
4.7.	Психосоціальна допомога пацієнту з органічними психічними розладами		

4.8	Психофармакологія органічних психічних розладів
4.9.	Медико-соціальна експертиза органічних психічних розладів
4.10	Судово-психіатрична експертиза органічних психічних розладів
5.	<i>Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин: етіологія, патогенез, діагностика, психосоціальне ведення, психофармакологія, медико-соціальна та судово-психіатрична експертиза.</i>
5.1.	Медичний та юридичний критерій недієдатності, обмеженої дієдатності
5.2.	Психічні розлади, які обумовлюють експертне рішення про неможливість особи усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними
5.3.	Коло експертних питань, що вирішуються при судово-психіатричній експертизі в цивільному судочинстві
6.	<i>Експертиза дієдатності фізичної особи</i>
6.1.	Медичний та юридичний критерій визнання фізичної особи недієдатною
6.2.	Психічні розлади, які обумовлюють експертне рішення про недієдатність
7.	Залік

Рекомендовані посилання

1. Закон України «Про судову експертизу»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
2. Закон України «Про психіатричну допомогу»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
3. Цивільний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Кримінальний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Цивільний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.05.2018 № 865 "Про затвердження Порядку проведення судово-психіатричної експертизи"